

A Development of A Social Change of Leadership Training for Student at Private Higher Education Institutions of Thailand

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย

เชษฐ์ภรณ์ ลีลาศรีสิริ¹, พิมพ์ประภา ออมรกิจภิญญา²

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) to development of a social change of leadership training for student at private higher education institutions of Thailand, and 2) to trial and to improve development of a social change of leadership training for student at private higher education institutions of Thailand. The sampling group consisted was 30 undergraduate students of private higher education institutions. The research tools were 1) an attitude measurement of social change leadership, and 2) a test for social change leadership. The statistics that used in data analysis was Independent t-test.

The results were summarized as the following:

1) a social change of leadership training for student at private higher education institutions of Thailand training was 2 days workshop course. The course description was consisted of 4 modules: Module 1 was the raising awareness, Module 2 was enhancing knowledge about a social change of leadership, Module 3 explained about developing of a social

change of leadership individual values, and Module 4 was also consisted of developing a social change of leadership in two levels which were group values and community values. The course efficiency was 84.33/83.33.

2) Attitude a social change of leadership and a social change of leadership was higher at significant level of 0.05 compared to before the training. One month follow-up indicated that student have good behavior and recognize the benefits to society by created the project save globe for green at Thungprong beach. Royal Thai marine corps. Sattahip district, Chonburi province, Thailand.

Keywords: Development of training, A social change of leadership, Private higher education institutions

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย 2) เพื่อทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวัดเจตคติภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และ 2) แบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ Independent t-test

¹ เชษฐ์ภรณ์ ลีลาศรีสิริ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, กรุงเทพมหานคร โทร 0 2938 8353 โทรสาร 0 2938 8353, E-mail: chetphanat_l@hotmail.com

² พิมพ์ประภา ออมรกิจภิญญา อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, กรุงเทพมหานคร โทร 0 2938 8353 โทรสาร 0 2938 8353, E-mail: pimprapa1@yahoo.com

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทยเป็นหลักสูตรแบบสัมมนาเชิงปฏิบัติการระยะเวลาฝึกอบรม 2 วัน เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมประกอบไปด้วย 4 โมดูล คือ โมดูลที่ 1 การปลูกจิตสำนึก โมดูลที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โมดูลที่ 3 การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในระดับบุคคลและโมดูลที่ 4 การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในระดับกลุ่มและระดับชุมชน ประสิทธิภาพของหลักสูตรมีค่าเท่ากับ $84.33/83.33$ 2) เจตคติภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการติดตามผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า นักศึกษามีพัฒนาระดับความตระหนักรู้ต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคมโดยการจัดโครงการปลูกป่าชายเลน เฉลิมพระเกียรติ ณ หาดทูงโปร่ง หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม, สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับบุคคลและประเทศไทยเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงสภาพด้านสังคมรวมถึงเยาวชนไทยต้องให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและธรรมาภิบาล (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549, หน้า 19-30) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) ได้มุ่งเน้นให้คณเป็นศูนย์กลางและทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2555-2559 ต้องการให้เด็กและเยาวชนให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างทั่วถึง มีความแข็งแรงทางร่างกายและจิตใจมีคุณธรรม จริยธรรมมีสำนึกรักความเป็นพลเมือง (Civic Mind) กล้าคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ตามวิถีประชาธิปไตยและมีความสุข

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม/ชุมชนซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใน

ทิศทางที่ดีเพิ่มมากขึ้น แต่ปัจจุบันภาวะผู้นำของคนในสังคมมีอยู่น้อยมากซึ่งเกิดจากไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีภาวะผู้นำตั้งแต่เป็นเยาวชนดังนั้นการสร้างสังคมแห่งภาวะผู้นำควรปลูกฝังตั้งแต่เป็นนักศึกษาให้มีภาวะผู้นำเพื่อที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีภาวะผู้นำ (Dempster, N. & Lizzio, A. 2006, p.276-285) ซึ่งสอดคล้องแผนพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2555-2559 จากการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social change model of leadership หรือ SCML) นั้นเป็นรูปแบบภาวะผู้นำที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศโดยสอดคล้องกับนักวิชาการในประเทศไทยที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาเหมือนกันเพื่อให้นักศึกษาความรู้ที่เหมาะสมความสามารถที่ร่วมงานกับผู้อื่นได้และการเป็นพลเมืองที่ดี (ดุลดา จำจุรี และบุบพา เมฆศรีทองคำ, 2554, หน้า 169-173)

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติพ.ศ. 2550 และการพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงมีความสนใจที่จะใช้แนวคิดของภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมของนักศึกษาเพื่อใช้ในการฝึกอบรมนักศึกษาให้มีภาวะผู้นำ ปรับปรุงตนเองให้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม อีกทั้งได้รับการพัฒนาให้เป็นบันทิตที่สมบูรณ์มีทั้งความรู้ด้านวิชาการมีประสบการณ์ที่ได้รับการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความสามารถเป็นผู้นำที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและของประเทศไทย เป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย

2. เพื่อทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็น การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของ นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย จึงมี ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมและการฝึกอบรม ขั้นที่ 2 สร้างกรอบแนวคิด ในการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ขั้นที่ 3 สร้างหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม ขั้นที่ 4 การหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 5 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 6 นำหลักสูตรไปทดลองใช้และติดตามผลกลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 30 คนที่ได้รับการฝึกอบรมตามแบบแผนการวิจัย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ One group pre-test post-test design โดยมีการวัดเจตคติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสังคม ก่อนและหลังการฝึกอบรม อีกทั้งมีการติดตามพฤติกรรม หลังการฝึกอบรมประมาณ 1 เดือน โดยทำการจัด ณ ห้อง ประชุม วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2556 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดเจตคติภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม และแบบวัดภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลfaของครอ นบัค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .984 และ .986 ตามลำดับและแบบประเมินความเหมาะสมของ หลักสูตร

ผลการวิจัย

จากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย ผู้วิจัยสรุป ผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของ ประเทศไทย เป็นหลักสูตรแบบสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ระยะเวลาฝึกอบรม 2 วัน เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบไปด้วย 4 โมดูล ได้แก่ โมดูลที่ 1 การปลูก จิตสำนึกรัก โมดูลที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในเรื่องภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โมดูลที่ 3 การพัฒนา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาใน ระดับบุคคลและโมดูลที่ 4 การพัฒนาภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในระดับกลุ่มและ ระดับชุมชน โดยใช้เทคนิคการฝึกอบรม ได้แก่ 1) การ บรรยาย 2) การอภิปรายกลุ่ม 3) การระดมสมอง 4) กิจกรรมกลุ่มสัมมัชน์ 5) การปฏิบัติ โดยใช้การวัดและ ประเมินผลตามหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ด้านเจตคติใช้แบบวัดเจตคติภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมก่อนการฝึกอบรมและหลังการ ฝึกอบรม 2) ด้านความรู้และพฤติกรรม ใช้แบบวัดภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมก่อนการฝึกอบรมและหลังการ ฝึกอบรมและติดตามผลหลังการฝึกอบรม 3) ด้านการ ฝึกอบรม ใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทยพบว่า

2.1) ค่าเฉลี่ยของเจตคติภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของเจตคติ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการ ฝึกอบรมเท่ากับ 1.76 คะแนน (4.72-2.96) และ 1.79 คะแนน (4.60-2.81) ตามลำดับ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยเจตคติของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมก่อนและหลังของการฝึกอบรม และค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมก่อนและหลังของการฝึกอบรม

ระยะเวลา	\bar{X}	S.D	t
เจตคติของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม			
ก่อนการฝึกอบรม	2.96	.13	
หลังการฝึกอบรม	4.72	.19	
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม			
ก่อนการฝึกอบรม	2.81	.11	
หลังการฝึกอบรม	4.60	.10	

หมายเหตุ: ** $p < .01$

2.2) การติดตามผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่าคณานักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมมีพัฒนาระดับความคิดเห็นและมีความตระหนักต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคมในทางด้านต่างๆ โดยการจัดทำโครงการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติ ในวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ หาดทุ่งโปร่งหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

2.3) ด้านความเหมาะสมสมของ การใช้หลักสูตร พบร่วมกับความเหมาะสมสมอยู่ในระดับดีและเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบร่วมกับความคิดเห็นในแต่ละกิจกรรมและระดับความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมสมระดับดี ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมสมของการใช้หลักสูตร

ข้อความ	\bar{X}	S.D	ระดับความเหมาะสมสม
1. ระดับความคิดเห็นในแต่ละกิจกรรม			
1.1 โมดูลที่ 1 การปลูกจิตสำนึก	4.39	.53	ดี
1.2 โมดูลที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	4.44	.49	ดี
1.3 โมดูลที่ 3 การพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษา ในระดับบุคคล	4.36	.66	ดี
1.4 โมดูลที่ 4 การพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษา ในระดับบุคคลและระดับชุมชน	4.35	.65	ดี
2. ระดับความคิดเห็นในภาพรวม	4.31	.49	ดี
โดยรวม	4.35	.45	ดี

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำประเด็นมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบร่วมกับความคิดเห็นของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย มีลักษณะเป็นการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระยะเวลา 2 วัน เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย 4 โมดูล โดยใช้เทคนิคการฝึกอบรม คือ 1) การบรรยาย 2) การอภิปรายกลุ่ม 3) การระดมสมอง 4) กิจกรรมกลุ่มสัมมلن์ 5) การปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพรงานนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาวัยรุ่นตอนปลายอายุระหว่าง 18-25 ปี ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจสูงมาก แต่ก็มีความตื่นเต้น ลักษณะบุคคลภาพเฉพาะของแต่ละคนและเรียนรู้ที่จะเข้าใจความแตกต่างแต่ละบุคคล บางครั้งแสดงออกในรูปช่างคิดฝัน และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีอิสระต่างๆ ทางความคิด และชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน (ศรีเรือง แก้วกังวาน, 2553) ดังนั้น ลักษณะของหลักสูตรต้องมีเทคนิคที่เหมาะสมกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงจะทำให้การอบรม มีประสิทธิภาพ (ชูชัย สมิทธิ์, 2551) การเลือกเทคนิค

วิธีการฝึกอบรมเพื่อให้การอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ สามารถพิจารณาจากวัตถุประสงค์การฝึกอบรมว่าต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ ทักษะหรือเจตคติ และพิจารณาลักษณะของ การเรียนรู้เป็นแบบรายบุคคล หรือแบบกลุ่มการเลือกเทคนิคหรือการฝึกอบรมจึงต้องพิจารณาความเหมาะสมสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการฝึกอบรม ประกอบไปด้วย 1. การบรรยาย 2. การอภิปรายกลุ่ม 3. การระดมสมอง 4. การใช้กรณีศึกษา 5. การแสดงบทบาทสมมติ 6. กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์ 7. การปฏิบัติ (Nadler, L. & Nadler, Z., 1989)

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มพูนได้ ประกอบไปด้วย 1. การบรรยาย 2. การอภิปรายเป็นคณะ 3. การบรรยายเป็นคณะ 4. การประชุมอภิปราย 5. ทัศนศึกษา 6. การสาธิต 7. การฝึกปฏิบัติเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย 4 โมดูล คือ โมดูลที่ 1 การปลูกจิตสำนึก โมดูลที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โมดูลที่ 3 การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในระดับบุคคล และโมดูลที่ 4 การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในระดับกลุ่ม และระดับชุมชน โดยสอดคล้องกับองค์ประกอบทั้ง 7 ประการ คือองค์ประกอบที่ 1 ความมีจิตสำนึกในตนเอง (Consciousness of self) องค์ประกอบที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเอง (Congruence) องค์ประกอบที่ 3 การมุ่งมั่น (Commitment) องค์ประกอบที่ 4 ความร่วมมือ (Collaboration) องค์ประกอบที่ 5 การมีเป้าหมายร่วมกัน (Common purpose) องค์ประกอบที่ 6 การแสดงความเห็นต่างอย่างสุภาพอ่อนน้อม (Controversy with civility) องค์ประกอบที่ 7 การเป็นพลเมืองที่ดี (Citizenship) เพื่อการเปลี่ยนแปลงโดยโมดูลที่ 1 การปลูกจิตสำนึก โมดูลที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและโมดูลที่ 3 การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในระดับบุคคล ซึ่งเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับบุคคล เพื่อการยกระดับการพัฒนาและการเรียนรู้ของนักศึกษาในการรู้จักตนเอง (Self knowledge) ได้แก่การเข้าใจถึงพรสวรรค์ของ

ตนเอง ค่านิยม ความสนใจโดยเฉพาะความสัมพันธ์กับความสามารถของนักศึกษาในการช่วยให้มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นและสมรรถนะความเป็นผู้นำ (Leadership competence) ที่จะขับเคลื่อนตนเองและผู้อื่น ส่วนโมดูลที่ 4 การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในระดับกลุ่มและระดับชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับกลุ่มและชุมชน เพื่อการสร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในสถานการณ์ต่างๆ การเอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบวกแก่สังคมทั้งในระดับสถาบันและชุมชน คือ การทำกิจกรรมที่ช่วยให้สถาบันหรือสังคมได้อย่างมีประสิทธิผล และหลักการของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษาซึ่งประกอบด้วย 3 ระดับ โดยใช้ค่านิยมหลัก 7 ประการ ได้แก่ ระดับตนเอง คือ 1) ความมีจิตสำนึกในตนเอง 2) การกระทำที่สอดคล้องทุกด้านภายในตน 3) ความมุ่งมั่นผูกพัน ระดับกลุ่ม 4) ความร่วมมือร่วมใจ 5) การมีวัตถุประสงค์ร่วมกันและ 6) สามารถขัดแย้งได้แต่ต้องสุภาพและระดับชุมชน/สังคม 7) ความสำนึกร่วมกันในสถาบันอุดมศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษาดังกล่าว แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับบุคคล 2) ระดับกลุ่มและ 3) ระดับสังคม/ชุมชนผ่านการพัฒนาค่านิยมหลัก 7 ประการประกอบไปด้วย 1) ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง 2) ความเป็นตัวของตัวเอง 3) การมุ่งมั่น 4) ความร่วมมือ 5) การมีเป้าหมายร่วมกัน 6) การแสดงความเห็นต่างอย่างสุภาพอ่อนน้อม 7) ความเป็นพลเมืองเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Outcalt. C.L., 2001, p178-188) และภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับสหสัมരรที่ 3 โดยศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำในการพัฒนานักศึกษาใช้รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใน 3 ระดับ ขององค์ประกอบทั้ง 7 ประการดังกล่าว ในการฝึกอบรมพบท่าความรู้ส่วนบุคคลที่แสดงออกมามีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เสริมสร้างความสามารถในการพัฒนาภาวะผู้นำและในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Buschlen, E., & Dvorak, R., 2011, p. 38-56) และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับ

สถาบันอุดมศึกษา โดยใช้แนวคิดของรูปแบบภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมใน 3 ระดับขององค์ประกอบทั้ง 7 ประการดังกล่าว พบว่า ทำให้นักศึกษามีการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพิ่มสูงขึ้นกว่า นักศึกษาที่ไม่ได้รับอบรมดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทักษะของนักศึกษา โดยใช้แนวคิดรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นเป็นสิ่งที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้จากการเรียนโดยการฝึกอบรม (Jackson, V., 2012) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของนักศึกษาในการเรียนรู้ด้วยการให้บริการสังคมโดยใช้รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใน 3 ระดับขององค์ประกอบทั้ง 7 ประการดังกล่าว พบว่า ทำให้นักศึกษาเกิดการทำงานเป็นทีมในหมู่นักศึกษาและความร่วมในสังคมได้เป็นอย่างดี การลำดับเนื้อหาที่นำเสนอในรายโมดูลได้เรียงลำดับเนื้อหาตามสภาพความเป็นจริงสอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกอบรมมีความเชื่อถือและเป็นแก่นความรู้ที่ทันสมัยถูกต้องมีความสอดคล้องกับความจริงในการทำงานและมีความสอดคล้องกับมุ่งหมายในการเรียนรู้และประสบการณ์ผู้รับการฝึกอบรม

2. ผลการทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย พบว่า หลังการฝึกอบรมมีเจตคติของภาวะผู้นำการเปลี่ยนทางสังคมและระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และติดตามผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า คะแนนนักศึกษามีพฤติกรรมที่ดีและมีความตระหนักต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคมโดยการจัดทำโครงการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติ จากการสำรวจการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในสถาบันอุดมศึกษา โดยการมีเจตคติ พฤติกรรมที่แสดงออกที่ดีและในการเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการและการเข้าร่วมในหลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำจะส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบมีความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งนักศึกษาเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันอย่างไรโดยผลจากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการทำงานร่วมกันเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุด และตัวแปรการมีส่วนร่วมกับชุมชนเป็น

ตัวแปรที่สำคัญที่สุดสำหรับนักศึกษาเพศหญิง Buschlen, E., & Dvorak, R. (2011) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ภายนอกจากที่นักศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิดของรูปแบบภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้นักศึกษามีการพัฒนาภาวะผู้นำเพิ่มสูงขึ้นกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการศึกษา ดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทักษะของนักศึกษานั้น โดยทำการใช้แนวคิดรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น เป็นสิ่งที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้จากการเรียนโดยการฝึกอบรม

Jackson, V. (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของนักศึกษาในด้านการเรียนรู้ด้วยการให้บริการสังคม พบว่า การสร้างเจตคติและพฤติกรรมที่ดีในการพัฒนาภาวะผู้นำทางด้านอาชีพของนักศึกษาคณะสหเวชศาสตร์โดยใช้รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่นักศึกษาในระดับปริญญาตรีและได้ถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการสร้างให้เกิดการทำงานเป็นทีมในหมู่นักศึกษาและการร่วมมือกันภายในสังคมได้เป็นอย่างดี รัตติกรณ์ จวิชาล. (2543) ได้ศึกษาผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้นำนิสิตที่ได้รับการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีเจตคติที่ดีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงหลังการฝึกอบรมมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผู้นำประเมินตนเองและภาวะผู้นำที่ผู้ร่วมงานประเมินผู้นำหลังเสร็จสิ้นการทดลองมากกว่าผู้นำนิสิตที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อติญาณ ศรเกษตรริน (2543) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่าผลลัพธ์ที่และเจตคติที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาพยาบาลทดสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

พีชาวีร์ เมฆขยาย (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้สำหรับผู้นำกิจกรรมนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้มีความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ภายหลังการฝึกอบรมมากกว่าก่อนการฝึกอบรมเสถียร

ແປ່ນເໜືອ. (2550) ໄດ້ສຶກຂາເກີຍກັບການພັນນາຫລັກສູງ
ຝຶກອບຮມເພື່ອເສີມສ້າງກວະຜູ້ນໍາສໍາຫັ້ນຜູ້ນໍາອົກການກົງຈະກົມ
ນັກສຶກຂາຫວິທາລີສັງຫານຄຣິນທີ່ ພບວ່າ ພຸດຂອງການ
ສັງເກົດທັກະະກວະຜູ້ນໍາຍູ້ໃນຮະດັບມາກກວ່າກ່ອນການ
ຝຶກອບຮມ ພຣພຣຣນ ສກຣຸງເຮືອງ (2551) ໄດ້ສຶກຂາເກີຍກັບ
ຜຸດການຝຶກອບຮມກວະຜູ້ນໍາການເປີ່ຍືນແປ່ງດ້ານການສ້າງ
ແຮງບັນດາລໃຈຂອງນັກສຶກຂາພາຍາບາລໃນວິທາລີພາຍາບາລ
ບຣມຣາຊ່ານນີ້ ສຸພຣຣນບຸຮີ ພບວ່າ ນັກສຶກຂາພາຍາບາລທີ່
ໄດ້ຮັບຝຶກອບຮມກວະຜູ້ນໍາການເປີ່ຍືນແປ່ງດ້ານການສ້າງ
ແຮງບັນດາລໃຈມີຄະແນນກວະຜູ້ນໍາການເປີ່ຍືນແປ່ງດ້ານການ
ສ້າງແຮງບັນດາລໃຈມາກກວ່ານັກສຶກຂາພາຍາບາລທີ່ໄມ້ໄດ້ຮັບ
ການຝຶກອບຮມກວະຜູ້ນໍາການເປີ່ຍືນແປ່ງດ້ານການສ້າງແຮງ
ບັນດາລໃຈແລະກາຍຫລັກການຝຶກອບຮມກວະຜູ້ນໍາການ
ເປີ່ຍືນແປ່ງດ້ານການສ້າງແຮງບັນດາລໃຈ ອີກທັ້ງ ນັກສຶກຂາ
ພາຍາບາລມີກວະຜູ້ນໍາການເປີ່ຍືນແປ່ງດ້ານການສ້າງແຮງ
ບັນດາລໃຈມາກກວ່າກ່ອນຝຶກອບຮມກວະຜູ້ນໍາການ
ເປີ່ຍືນແປ່ງດ້ານການສ້າງແຮງບັນດາລໃຈ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้การนำ
หลักสูตรฝึกอบรมไปปฏิบัติ จากผลการศึกษาที่เป็นข้อมูล
เชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนา
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนทางสังคมเป็นลักษณะสัมมนาเชิง
ปฏิบัติใช้เวลาฝึกอบรมทั้งสิ้น 2 วัน ประกอบไปด้วย 4
โมดูล โดยโมดูลที่ 1-3 ทำการฝึกอบรมวันที่แรกและโมดูล
ที่ 4 ทำการฝึกอบรมวันสุดท้าย ผู้ที่นำหลักสูตรฝึกอบรม
ไปปฏิบัตินี้ไปใช้ ควรบริหารจัดการเวลาในการฝึกอบรม
ของแต่ละโมดูลให้มีความเหมาะสมเป็นไปตามกำหนดการ
ฝึกอบรมเพื่อให้การฝึกอบรมจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
ฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัย พบว่า ผลการวิจัย หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของ ประเทศไทยทำให้นักศึกษามีเจตคติและภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมของหลักการฝึกอบรมสูงขึ้นกว่า

ก่อนการฝึกอบรม ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรจะมีการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมเจตคติของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2. การบูรณาการรายวิชาที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำหรือกิจกรรมส่งเสริมภาวะผู้นำที่สามารถใช้รูปแบบภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยฝ่ายกิจการนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

กิตติกรรมประกาศ

ดุษฎีนินพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยความกรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างยิ่งจาก ดร.พิมพ์ประภา อมรภิจิณณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนินพนธ์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ด้านวิธีวิทยาการวิจัยทักษะการทำวิจัย เสียสละเวลาให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องให้โอกาสพัฒนาตนเอง รวมถึงเป็นแบบอย่างของความเป็นครูและนักวิจัย ที่ดีที่สุดสำหรับผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วยขอกราบขอบพระคุณ ดร.นีนาฎ ณ สุนทร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณาให้ความรู้และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ทำให้ดุษฎีนินพนธ์นี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นขอบพระคุณ ดร.จีรวัฒน์ วิรังกร ที่กรุณา stal เวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ความรู้และข้อเสนอแนะต่างๆ ทำให้ดุษฎีนินพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและกรุณานำให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยขอบพระคุณ ดร.ชัยณรงค์ สุวรรณสาร ประธานกรรมการสอบดุษฎีนินพนธ์ที่กรุณาให้ความรู้และข้อเสนอแนะต่างๆ ทำให้ดุษฎีนินพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 ท่านที่ได้กรุณาเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยและตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรม ขอขอบพระคุณอธิการบดีและผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามที่ได้อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสานทางวิชาความรู้ให้ตลอดมาที่ได้ศึกษา ขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอมา สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่เคยให้กำลังใจที่ดีเสมอมา ขอขอบคุณครอบครัวและพี่ชายที่คอยให้

กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาและคุณความดีได้ๆ ที่จะเกิดจากดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

ชูชัย สมิทธิ์ไกร. (2551). การฝึกอบรมบุคลากรในงาน.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

ดันดุดา จำจุรี และบุบพา เมฆศรีทองคำ. (2554). การพัฒนาภาวะผู้นำในนิสิตระดับอุดมศึกษา. วารสารนักบริหาร, 32 (1): 169-173.

พรพรรณ ศรีรุ่งเรือง (2551). ผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยพัฒนาระบบราชการ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี.

พีชาเวร์ เมฆขยาย. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้สำหรับผู้นำกิจกรรมนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา อุตสาหกรรม ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2543). ผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำ ของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพัฒนาระบบราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์.

ศรีเรือง แก้วกังวາล. (2553). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: ชีเอ็ด ยูเคชั่น.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). รูปแบบภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนทางสังคม พิชเนศวร์สาร. 2 (1): 19-30.

เสถียร แป้นเหลือ. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับผู้นำองค์กร กิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทร์.

สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์.

อดิญาณ์ ศรเกษย์ตรริน. (2543). การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับนักศึกษาพยาบาล. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์.

Buschlen, E., & Dvorak, R. (2011). *The Social Change Model as Pedagogy: Examining Undergraduate Leadership Growth*. Journal of Leadership Education, 10 (2): 38-56.

Dempster, N. & Lizzio, A. (2006). *Student Leadership: necessary research*. Australian Journal of Education, 51 (3): 276-285.

Haber, P. & Komives, S. R. (2009). *Predicting the Individual Values of the Social Change Model of Leadership Development: The Role of College Students' Leadership and Involvement Experiences*. Journal of Leadership Education, 7 (3).

Jackson, V. (2012). *Service Learning and Student Organization Initiatives: Facilitating Leadership Among Graduate Students*.

Nadler, L. & Nadler, Z. (1989). *Developing Human Resources*. 3rded. San Francisco: Jossey Bass.

Outcalt, C.L. (2001). *A leadership approach for the New Millennium: A Case Study of UCLA's Bruin Leaders Project*. NASPA Journal, 38 (2): 178-188.

ภาพประกอบ
การจัดทำโครงการปลูกป่าชายเลนชายเลน
เฉลิมพระเกียรติ
ของนักศึกษา วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2556
ณ หาดทุ่งป่ารัง หน่วยบัญชาการนวัตกรรมโยธิน
อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

